

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 155g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (3) pct. 5¹,
177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală

*(aplicarea măsurii preventive a înlăturării de la conducerea mijlocului de
transport)*

CHIȘINĂU
2 februarie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 septembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 februarie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (3) pct. 5¹, 177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Igor Hlopețchi, în interesele dlui Andrei Corduneanu, în dosarul nr. 1-898/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Olga Bejenari, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dlui Andrei Corduneanu de comiterea infracțiunii de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Potrivit autorului excepției, infracțiunea a fost constatată de un agent constator care, pe baza articolului 182¹ din Codul de procedură penală, i-a ridicat permisul și l-a înlăturat pe dl Andrei Corduneanu de la conducerea vehiculului.

4. În cadrul examinării cauzei, dl Igor Hlopețchi a ridicat, în interesele dlui Andrei Corduneanu, excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (3) pct. 5¹, 177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din 23 septembrie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 63 Bănuitul

„[...]

(2) Organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuित:

1) persoana reținută – mai mult de 72 de ore;

2) persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive;

3) persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni.

(3) La momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin.(2), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuitul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. În caz de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuित mai mult de 3 luni, ofițerul de urmărire penală este obligat să informeze imediat bănuitul despre aceasta.

[...]

(5) Calitatea de bănuित încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuित și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.

(alineatul (6) din articolul 63 exclus prin Legea nr.62 din 1 aprilie 2011, în vigoare din 20 aprilie 2011)

[...].”

Articolul 175 Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

„[...]

(3) Măsuri preventive sunt:

[...]

5¹) **înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport;**

[...].”

Articolul 177

Actul prin care se aplică măsura preventivă

„1) Referitor la aplicarea măsurii preventive procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală emite, din oficiu sau la demersul organului de urmărire penală, o ordonanță motivată. În ordonanța procurorului se indică fapta care face obiectul bănuirii, învinuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, necesitatea aplicării măsurii preventive, potrivit condițiilor și criteriilor stabilite la art.176, precum și faptul dacă bănuitului, învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive.

[...].”

Articolul 182¹

Înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport

„(1) **Persoana care conduce mijlocul de transport se înlătură de la conducere de către organul de constatare dacă există temeieri suficiente că aceasta se află în stare de ebrietate inadmisibilă produsă de alcool sau de alte substanțe.**

(2) Persoana indicată la alin.(1) este obligată să accepte, la cererea organului de constatare, testarea alcoolsopică, examenul medical, prelevarea de sânge și de eliminări ale corpului pentru analiză.

(3) Mijlocul de transport al cărui conducător a fost înlăturat de la conducere se ridică și, dacă nu poate fi predat proprietarului, posesorului sau reprezentantului lor, se aduce la stația de parcare specială sau la subdiviziunea de poliție cea mai apropiată de locul constatării infracțiunii.

(4) Faptul aducerii mijlocului de transport la stația de parcare specială sau pe teritoriul subdiviziunii de poliție se consemnează într-un proces-verbal, în care se indică:

a) tipul, modelul mijlocului de transport, numărul de înmatriculare, numerele de identificare ale agregatelor marcate, defectele și deteriorările lui vizibile;

b) numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei care a decis aducerea mijlocului de transport la parcare și ale persoanei care a organizat aducerea;

c) temeiul de fapt și temeiul juridic care au determinat aducerea mijlocului de transport;

d) denumirea (numele), sediul (domiciliul), numărul de telefon ale persoanei care a organizat (a efectuat) aducerea mijlocului de transport la parcare;

e) adresa parcării sau a subdiviziunii de poliție;

f) data și ora încheierii procesului-verbal;

g) numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei care a luat în primire mijlocul de transport la parcare sau la subdiviziunea de poliție.

(5) Procesul-verbal se întocmește în 4 exemplare: un exemplar rămâne la persoana care a decis aducerea mijlocului de transport la parcare, al doilea exemplar se remite persoanei care a organizat aducerea, al treilea exemplar se înmânează persoanei care a luat în primire mijlocul de transport la parcare, iar cel de-al patrulea exemplar se înmânează proprietarului sau posesorului mijlocului de transport ori i se expediază

recomandat la domiciliu. Organul de constatare informează neîntârziat serviciul de gardă al poliției despre aducerea mijlocului de transport la parcare.

(6) Mijlocul de transport se restituie proprietarului, posesorului sau reprezentantului legal imediat după înlăturarea temeiurilor pentru aducerea la parcare prevăzute la alin.(1). Cheltuielile de ridicare, transportare și depozitare a mijlocului de transport se suportă de persoana în a cărei privință a fost pornit procesul penal.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției menționează că legislatorul a reglementat la articolele 175 alin. (3) pct. 5¹ și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală măsura preventivă a înlăturării de la conducerea mijlocului de transport. Potrivit articolului 182¹ din Codul de procedură penală, înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport se aplică de organul de constatare printr-un proces-verbal, deși potrivit articolului 177 alin. (1) din Codul de procedură penală, măsurile preventive trebuie aplicate prin ordonanța procurorului.

9. Potrivit autorului excepției, articolele 175 alin. (3) pct. 5¹, 177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală sunt incerte și contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 16, 22, 23 și 54 din Constituție.

10. În motivarea excepției, autorul ei susține că articolul 63 alin. (6) din Codul de procedură penală este contrar articolului 21 din Constituție, deși nu-l menționează la secțiunea dedicată obiectului sesizării și în solicitarea adresată Curții.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea constată că, deși în cererea autorului excepției și în încheierea de admitere a ridicării excepției se menționează doar articolele 175 alin. (3) pct. 5¹, 177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, în motivarea excepției autorul a avansat argumente de neconstituționalitate și în raport cu articolul 63 alin. (6) din Codul de procedură penală. Curtea observă că articolul 63 alin. (6) din Codul de procedură penală a fost abrogat prin Legea nr. 62 din 1 aprilie 2011, în vigoare din 20 aprilie 2011. Din acest motiv, Curtea reține spre examinare doar articolele menționate în încheierea de admitere a ridicării excepției.

15. Curtea a stabilit, în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care inculpatul este învinuit de conducerea unui autovehicul în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Autorul excepției a afirmat că fapta în discuție a fost constatată de un agent constator care, pe baza articolului 182¹ din Codul de procedură penală, i-a ridicat permisul și l-a înlăturat pe acuzat de la conducerea vehiculului. Astfel, Curtea admite că instanța de judecată ar putea ține cont de prevederile contestate în procesul analizei caracterului echitabil în ansamblu al procedurii penale.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 37 din 24 martie 2022, § 21).

18. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 4 [*drepturile și libertățile omului*], 16 [*egalitatea*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 23 alin. (2) [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție

19. Cu privire la incidența articolelor 1 alin. (3) și 4 din Constituție, Curtea subliniază că aceste articole comportă un caracter general și nu pot constitui repere individuale și separate (HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 26; DCC nr. 80 din 17 iunie 2022, § 22). Referitor la articolele 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea a subliniat, în jurisprudența sa, că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorii sesizărilor trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 28; HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

20. Articolul 22 din Constituție garantează principiul neretroactivității legii penale. De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții, articolul 22 din Constituție garantează împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (a se vedea HCC nr. 25 din 12 august 2021, § 39).

21. Curtea constată că, în prezenta cauză, autorul excepției nu a avansat argumente referitoare la încălcarea principiului neretroactivității legii penale sau a principiului *nullum crimen, nulla poena sine lege*, ci a afirmat existența unei inconsecvențe și a unei incertitudini la aplicarea normelor infra-constituționale (procesual-penale) care reglementează măsura preventivă a înlăturării de la conducerea mijlocului de transport. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea în ansamblu a normelor și aplicarea lor nu țin de competența sa. Această competență le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

22. Din acest motiv, Curtea nu poate reține incidența articolului 22 din Constituție. Pentru că nu s-a constatat incidența vreunui drept fundamental substanțial, Curtea nu poate reține nici incidența articolelor 16, 23 și 54 din Constituție.

23. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (3) pct. 5¹, 177 alin. (1) și 182¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Igor Hlopețchi, în interesele dlui Andrei Corduneanu, în dosarul nr. 1-898/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 2 februarie 2023
DCC nr. 13
Dosarul nr. 155g/2022